

TERVEYDENHUOLLON XVII VALTAKUNNALLISET

ATK-PÄIVÄT 1991

HOTELLI RANTASIPI, HYVINKÄÄ

28.-29.5.1991

Julkisen hallinnon OVT:n kehittäminen

Kehityspäällikkö Heikki Tähtinen

Sairaalaliitto

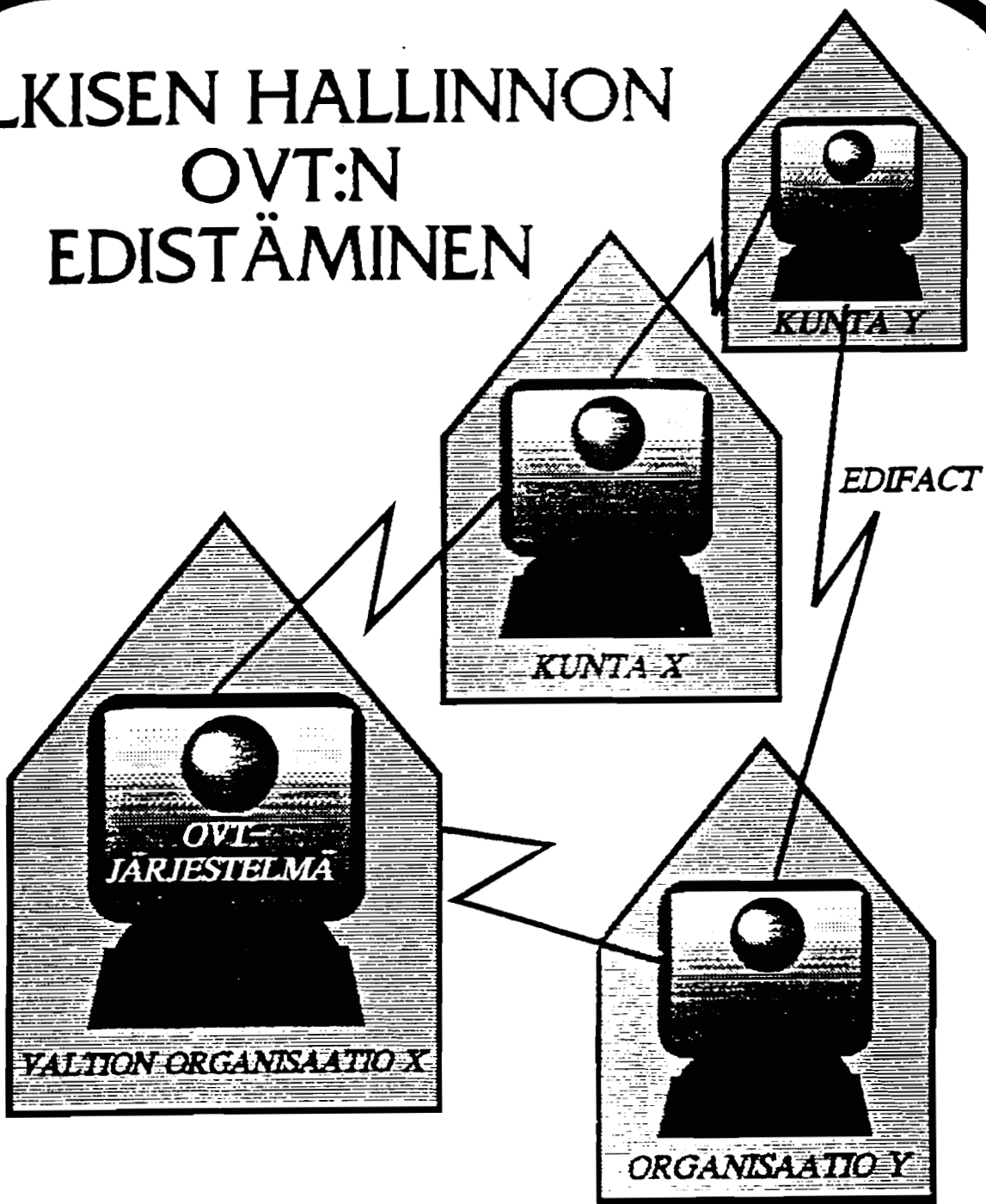

SAIRAALALIITTO

JUHTA

JULKISEN HALLINNON TIETOHALLINNON NEUVOTTELUKUNTA

JULKISEN HALLINNON OVT:N EDISTÄMINEN

JUHTA

Asetus

julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunnasta

Annettu Helsingissä 7 päivänä lokakuuta 1988

Sisäasiainministerin esittelystä säädetään:

1 §

Valtionhallinnon ja kunnallishallinnon tietotekniikkayhteistyön suunnittelua ja tietotekniikkayhteistyöhön liittyvien periaatteellisesti tärkeiden tai laajakantoisten kysymysten käsittelyä varten on ministerioiden ja kuntien keskusjärjestöjen pysyvänä yhteistyö- ja neuvottelueiimenä sisäasiainministeriön yhteydessä julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta.

2 §

Neuvottelukunnassa on 10 jäsentä, joista jokaisella on henkilökohtainen varajäsen.

Jäsenistä varajäsenineen nimeää puolet valtioneuvosto siten, että sisäasiainministeriö, valtiovarainministeriö, opetusministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö sekä liikenneministeriö ovat neuvottelukunnassa edustettuina, ja puolet kuntien keskusjärjestöt yhteisesti. Jäsenten ja varajäsenten toimikausi on kolme vuotta.

Valtioneuvosto nimeää jäsenistä neuvottelukunnalle sen toimikaudeksi puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

3 §

Neuvottelukunnan tehtävänä on:

1) yhteensovittaa valtionhallinnon ja kunnallishallinnon tietotekniikan ja tietohallinnon kehittämistä;

2) edistää julkisen hallinnon tietotekniikkaa ja sen käyttöä koskevien standardien ja hallin-

nollisten periaatteiden yhteistä määrittelyä ja noudattamista;

3) valmistella julkisen hallinnon tietotekniikkayhteistyötä koskevia valtion- ja kunnallishallinnon yhteisiä järjestelyjä; sekä

4) suorittaa muut neuvottelukunnan toimialaan kuuluvat sisäasiainministeriön omasta aloitteestaan tai neuvottelukunnan esityksestä määräämät tehtävät.

Tehtävänsä suorittamiseksi neuvottelukunnan tulee toimittaa selvityksiä, laatia ehdotuksia ja ehdotuksia suosituksiksi sekä antaa lausuntoja merkittävistä tietotekniikan tai tietohallinnon kehittämistä koskevista suunnitelmista, joilla on vaikutusta kunnallishallintoon, kuntien taiouteen tai kuntien ja valtion tietotekniikkayhteistyön toteutumiseen.

4 §

Asioiden valmistelua varten neuvottelukunta voi asettaa keskuudestaan tarpeellisia jaostoja. Jaostolle voidaan uskoa myös esitysten tekeminen ja lausuntojen antaminen sekä muiden neuvottelukunnan tehtävien suorittaminen sen puolesta.

5 §

Neuvottelukunnasta on muutoin voimassa, mitä valtion komiteoista on määrätty.

6 §

Tämä asetus tulee voimaan 12 päivänä lokakuuta 1988.

Helsingissä 7 päivänä lokakuuta 1988

Tasavallan Presidentti

Sisäasiainministeri

381254G

Neuv. kunn. ase. l. 15.12.1988

SISÄASIAINMINISTERIÖ
Lääni- ja kuntaosasto
9.11.1990

JULKISEN HALLINNON TIETOHALLINNON NEUVOTTELUKUNTA
(Suluissa henkilökohtaiset varajäsenet)

Puheenjohtaja: Osastopäällikkö Matti H a a p a l a

Varapuheenjohtaja: Osastopäällikkö Pekka K i l p i

Pääsihteeri: Eino H o s i a

Jäsenet: Osastopäällikkö Pekka K i l p i
(tietohallintopäällikkö Timo P i i k k i (ää))
molemmat sisäasiainministeriöstä

Neuvotteleva virkamies Kaarlo K o r v o l a
(vt ylitarkastaja Anja S i m o l a)
molemmat valtiovarainministeriöstä

Erikoistutkija Liisa L a i n e
(erikoistutkija Antero T a i m i a h o)
molemmat sosiaali- ja terveysministeriöstä

Toimistopäällikkö Kari P i t k ä n e n
(erikoistutkija Irma N i e m i n e n)
molemmat opetusministeriöstä

Yli-insinööri Kari T. O j a l a
(ylitarkastaja Tuula B r o m a n -
S a a r i s t o
molemmat liikenneministeriöstä

Osastopäällikkö Matti H a a p a l a
(tietohuoltopäällikkö Erkki K a r i m a a
molemmat Suomen Kaupunkiliitosta

Tietohallintapäällikkö Heikki L u n n a s
(johtava konsultti Jukka E k h o l m)
molemmat Suomen Kunnallisliitosta

Johtaja Eero H o l s t i l a
Helsingin kaupungin tietokeskuksesta
(Kunnanjohtaja Pekka I k o n e n
Kiteen kunnasta)

Apulaisjohtaja Christel v o n M a r t e n s
Finlands svenska kommunförbundista
(-) PÄÄSIHTEERI ANNELI HEINÖNEN

Pääsihteeri Folke S u n d q v i s t
Kunnallishallinnon tietotekniikkaneuvottelu
kunnasta, KATKO
(tutkimuspäällikkö Timo S i n i s a l o
Seutus suunnittelun keskusliitosta)

JULKISEN HALLINNON TIETOHALLINNON NEUVOTTELUKUNNAN TEHTÄVÄT

- Yhteensovittaa valtionhallinnon ja kunnallishallinnon tietotekniikan ja tietohallinnon kehittämistä
- Edistää julkisen hallinnon tietotekniikkaa ja sen käyttöä koskevien standardien ja hallinnollisten periaatteiden yhteistä määrittelyä ja noudattamista
- Valmistella julkisen hallinnon tietotekniikkayhteistyötä koskevien valtion- ja kunnallishallinnon yhteisiä järjestelyjä
- Suorittaa muut neuvottelukunnan toimialaan kuuluvat sisäasiainministeriön omasta aloitteestaan tai neuvottelukunnan esityksestä määräämät tehtävät

JUHTAN TULOSALUEITA 1991

TIETOHALLINNON SUUNTAVIIIVAT
1990-LUVULLE (STRATEGIAT,
ARKKITEHTUURIT YM.)

- OSALLISTUTAAN TÄYDENTÄEN JA
TÄSMENTÄEN

YHTEISKUNNAN PERUSREKISTERIT

- MÄÄRITELLÄN PERUSREKISTERIT
JA NIIDEN ERITYISASEMA
- LUODAAN JÄRJESTELMÄ, JOSSA
VALTION JA KUNTIEN REKISTERIT
TOIMIVAT YHDESSÄ

TIETOJEN SIIRROT (OVT)

- LUODAAN PUITTEET JULKISEN HAL-
LINNON STANDARDINMUKAISILLE
TIETOJEN SIIRROILLE

STANDARDIT

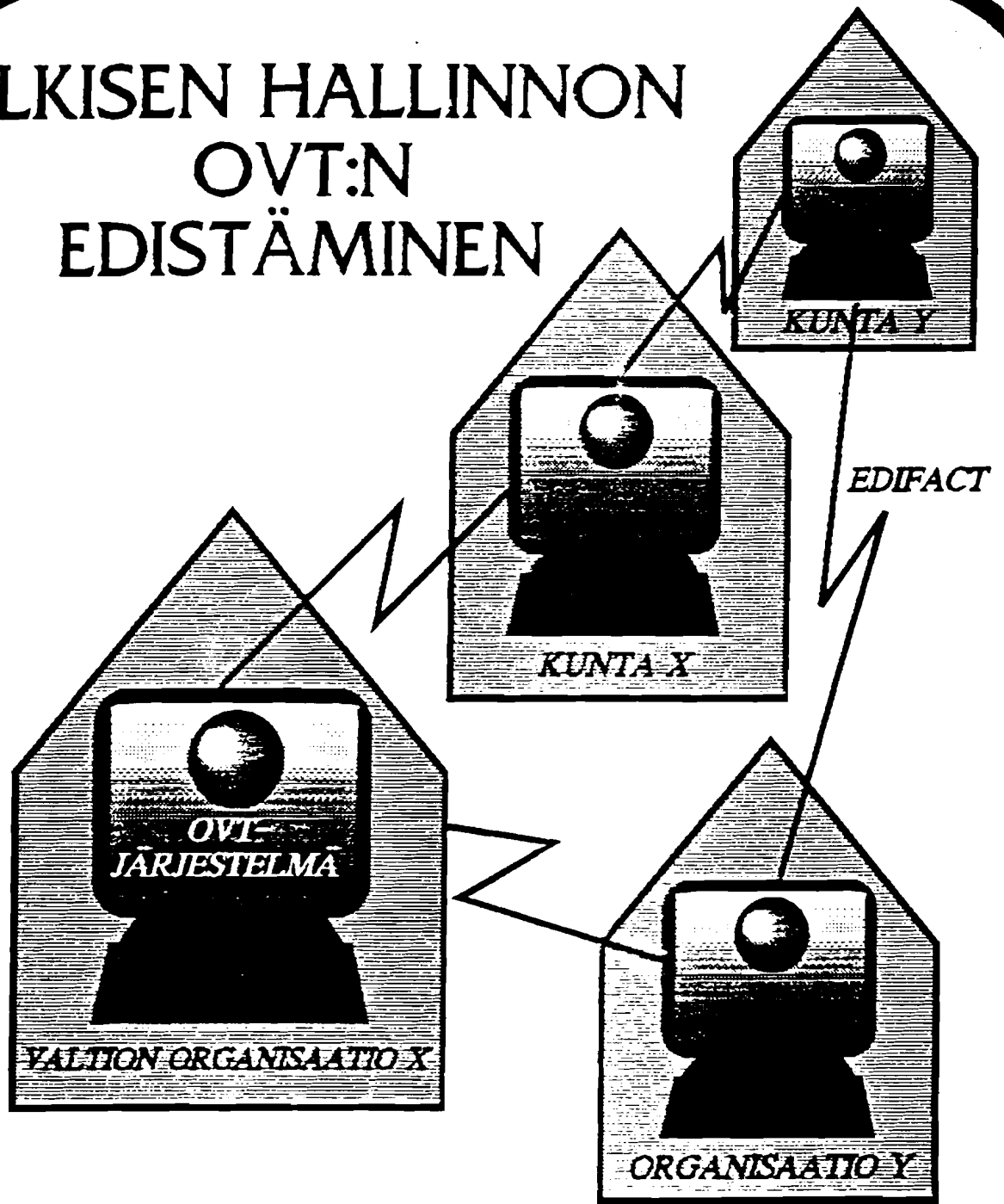
- LAADITTAAN TIETOHALLINNON
STANDARDEJA
(EY HUOMIOONOTTAEN)

VALTIONOSUUSJÄRJESTELMÄ/KUNTIKA

- OSALLISTUTAAN TIETOJÄRJES-
TELMIEN SUUNNITTELUUN JA
TOTEUTETAAN KUNTIKA

JUHTA

JULKISEN HALLINNON OVT:N EDISTÄMINEN

JULKISEN HALLINNON TIETOHALLINNON
NEUVOTTELUKUNTA 23.4.1991

SISÄLTÖ

YHTEENVETO.....	
1 Johdanto.....	
1.1 Tausta.....	
1.2 Projektin organisointi ja työn suorittamisen pääpiirteet.....	
1.3 Tehtävän rajausta.....	
2 MITÄ ON OVT ?	
2.1 OVT-malli, suositukset ja standardointi.....	
3 NYKYINEN OVT:N KÄYTTÖ ESIMERKEIN.....	
3.1 Käytön laajuus ja ennuste.....	
3.2 Esimerkkejä Suomesta.....	
3.3 Esimerkkejä ulkomailta.....	
3.4 OVT:n vaikutusesimerkkejä.....	
4 OVT:N KÄYTTÖMAHDOLLISUUDET JULKISESSA HALLINNOSSA.....	
4.1 Julkisen hallinnon tiedonsiirtotarpeiden yleis- kuvaus.....	2
4.1.1 Päälohkot.....	2
4.1.2 Valtionhallinto.....	2
4.1.3 Kunnallishallinto.....	2
4.1.4 Päälohkojen väliset tietovirrat.....	3
4.1.5 Muu julkishallinto ja yksityissektoriliittymät..	3
4.1.6 Julkishallinnon tiedonsiirron tunnuslukuja.....	3
4.2 Tavoitteet ja kehittämisalueet.....	3
4.3 Ratkaisumallit ja OVT:n käyttöönottoon valmis- tautuminen.....	3
4.4. Keskeiset OVT-kehittämiskohteet.....	4
5 EDELLYTYKSET OVT:N KÄYTÖN LAAJENTAMISELLE.....	4

5.1	Yleiset edellytykset.....	4
5.2	Hallinnolliset esteet.....	4
5.3	Säädökselliset muutostarpeet.....	4
5.4	Tekniset edellytykset.....	4
5.5	Asenteelliset ja koulutukselliset edellytykset....	5
5.6	Muut edellytykset.....	5
6	KÄYTÖN LAAJENTAMINEN JULKISEEN HALLINTOON.....	5
6.1	Julkishallinnon OVT-strategia.....	5
6.2	Ehdotus käytön edistämisestä hallitusti.....	6
6.3	Vaikutukset.....	6
6.4	Toimenpide-ehdotukset.....	7
7	KONKREETTISET JATKOTOIMENPITEET.....	7
	LIITTEET.....	7

YHTEENVETO

Tietotekniikka on keskeinen tapa lisätä hallinnon tehokkuutta, palvelukykyä ja tuottavuutta. Hallinto on suurelta osin tietojen käsittelyä ja välittämistä. Organisaatioiden välinen tiedonsiirto (OVT eli Electronic Data Interchange, EDI) on 1990-luvulla tietotekniikan merkittävimpiä ja laajavaikuttavimpia sovelluskohteita. Sen avulla etsitään rationalisointi- ja tehostamishyötyjä sekä uusia tapoja toimia, toisin sanoen myös uusia palvelujen jakelukanavia.

OVT on teknisestä näkökulmasta määrämuotoisten tietojen elektronista siirtoa erämuotoisesti suoraan tietojärjestelmästä toiseen. OVT on "avoin tiedonsiirtotapa", ja on siten julkishallinnon avoimuussuosituksen mukainen. OVT:n käyttö ei kuitenkaan ole pelkkää tietotekniikkaa, vaan siihen liittyy suurelta osin toimintatapojen uudelleen suunnittelua, yksinkertaistamista ja järjeistämistä. OVT ei tarkoita siten teknisen rajoitetusti samaa kuin konekielinen siirto, linjasiirto tai tiedonsiirtomenettely. EDI/OVT on tapa toimia ja tekninen määrittely kertoo vain miten tämä tapa toteutetaan.

Teknistä näkökulmaa tärkeämpi on OVT:n liittyminen organisaatioiden välisen tietojenkäsittelyn kehittämiseen. OVT on tiedon JOT-ajattelua, oikea tieto oikeassa paikassa ja oikeaan aikaan. Kun tieto talletetaan tietojärjestelmään kerran ja vain kerran sekä välitetään kaikille tietoa tarvitseville sidosryhmille on se kaikkien tietoa tarvitsevien sovellusten ja henkilöiden käytössä ilman manuaalisia ja aikaa vieviä työvaiheita. Tietojärjestelmät integroidaan niin, että sovellukset keskustelelevat keskenään.

On arvioitu että kun OVT toimii julkishallinnossa, julkishallinto säästää ja hyötyy ainakin seuraavissa asioissa:

- toiminta tehostuu
- pääallekkäinen tiedonkeruu vähenee
- asioiden käsittely nopeutuu
- palvelu paranee
- palvelukanavat lyhenevät
- tietovarannot (investoinnit) voidaan hyödyntää tarkemmin, tieto otetaan palvelemaan suunnittelua ja päätöksen tekoa koska tiedon käyttöönoton kynnyks alenee
- mahdollistuu yhtenäinen hallinnon tietopalvelu
- tietojärjestelmien ulkoinen rajapinta yhdenmukais-

tuu.

OVT:n käyttö julkishallinnossa, tulee pääasiassa olemaan:

- 1 Rekisterien pitoon liittyvää päivitystietojen välittämistä
- 2 Tietopalveluun liittyvää otteiden, todistusten tai tietomassojen toimittamista
- 3 Sähköisten lomakkeiden siirtoa esitäytöstä lopulliseen muotoonsa.

Ehkä merkittävimpiä pitkän aikavälin OVT:n hyödyntämiskohteita on kunnallishallinnon ja valtion välinen tiedonsiirto. Valtio kerää päätöksentekonsa tueksi kunnilta mittavan määrän tietoa etenkin sosiaali- ja terveystoimen sekä koulutoimen osalta.

OVT:n edistämiseksi julkishallinnossa hallitusti esitetään seuraavia konkreettisia jatkotoimia:

- 1 Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta pyytää kommentit kehittämisehdotuksesta JUHTAssa mukana olevilta osapuolilta ja muilta keskeisiltä organisaatioilta.
- 2 Neuvottelukunta selvittää rahoitusperiaatteet useita eri osapuolia koskevien OVT-hankkeiden tukemiseksi ja edistämiseksi sekä tekee tarvittavat aloitteet rahoitusjärjestelyistä. Selvitetään myös ns. public domain OVT/EDI- ohjelmistojen rahoitusmahdollisuudet.
- 3 Neuvottelukunta asettaa tai esittää asianomaisille tahoille joitain esimerkiksi seuraavista jatkokehityshankkeista tai tukee esimerkiksi rahoittain joitain seuraavista hankkeista

Lyhyen aikavälin hankkeet

-Kuntien ja valtion väliset sekä sisäiset tiedonsiirron kehittämisprojektit

- väestötietojen siirto kuntien tietojärjestelmiin
- syntymä- ja kuolintietojen siirto väestörekisteriin
- kiinteistötiedot, tietopalvelu ja päivitys
- tonttikirjatietojen siirto
- rakennusvalvontatietojen siirto
- rakennus- ja huoneistotietojen siirto
- vaalitietojen siirto
- Valtiokonttorin talous- ja henkilöstöhallinnon, eläke- ym. tietojärjestelmät
- verohallinnon tietojärjestelmät
- maatilahallituksen tietojärjestelmät
- sosiaali- ja terveystoimen tietojärjestelmät
- hankintatoimen tietojärjestelmät
- paikkatietojen yhteiskäyttö

*Suomen
Tiedonhallinnon
Yhdistys
STY*

-liikennetietojärjestelmä

Pitkän aikavälin hankkeet

-Juridiikka- ja säädösmuutosprojekti

-Julkishallinnon tietoarkkitehtuurin kehittämisprojekti

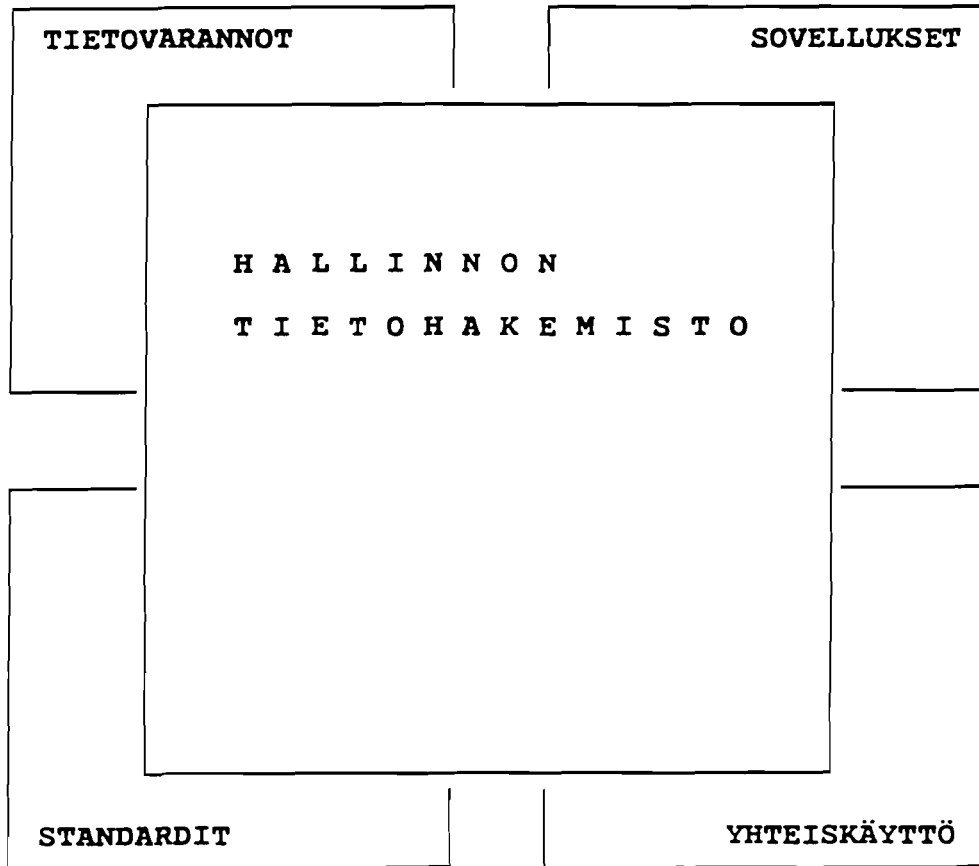
-Julkishallinnon tietohakemiston kehittämisprojekti.

- 4 Neuvottelukunta tarkistaa kommenttien perusteella tässä esi-selvityksessä esitettyjä OVT-strategiaa ja kehittämishankkeita sekä esittää näiden perusteella aloitteet ja suositukset OVT:n edistämiseksi julkishallinnossa.
- 5 Neuvottelukunta esittää asianomaisille organisaatioille julkisen hallinnon organisaatioiden väliseen tietojen siirtoon, tietojenkäsittelyyn ja kehittämisen organisointiin (OVT:n edistämisorganisaatio) liittyvät aloitteet.
- 6 Neuvottelukunta järjestää ja tekee tarvittavat aloitteet julkisen hallinnon OVT-strategiasta tiedottamiseksi ja tunnetuksi tekemiseksi kaikille asiaan liittyville organisaatioille.

Helsingissä huhtikuun 23. päivänä 1991

JULKISEN HALLINNON TIETOHALLINNON NEUVOTTELUKUNTA

JUHTA

HALLINNON
TIETOHAKEMISTO

ESITUTKIMUS
(luonnos)

Antti Rainio
22.4.1991

*Maatiete-
hallitus*

Julkisen hallinnon tietohallintoneuvottelukunnalle

Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta (JUHTA) päätti kokouksessaan 10.12.1990 teettää selvityksen tietohallinnon standardeja ja julkishallinnon tietovarantoja kuvaavan tietohakemiston tarpeesta ja toteuttamismahdollisuuksista.

Selvityksen tekijäksi kutsuttiin diplomi-insinööri Antti Rainio ja selvityksen oli määrä valmistua huhtikuun alussa 1991. Selvitystyötä ohjaamaan asetettiin työryhmä, jonka puheenjohtajana toimi Eino Hosia sisäasiainministeriöstä ja jäsenenä Erkki Karimaa Suomen Kaupunkiliitosta, Kaarlo Korvola valtiovarainministeriöstä sekä Pasi Markelin Tilastokeskuksesta.

Selvityksen aikana on haastateltu mm. Riitta Alkulaa Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen informaatiopalvelulaitokselta hyperteksteistä ja -medioista, Eeva Palosuota, Taru Kuhasta ja Tapani Viialaa Valtion tietokonekeskuksesta MINTTU-tiedonhakupalveluiden kehittämisestä, Susanna Vahtilaa Suomen standadisoimisliitosta standardien tietopalveluista ja standardeja sisältävän tietokannan rakentamisesta, Aarno Kansikasta Valtion tietokonekeskuksesta julkishallinnon OVT-strategian kehittymisestä, Eero Holstilaa Helsingin kaupungin Tietokeskuksesta organisaation tietohakemistokokemuksista ja tarpeista.

Saatuaan työnsä päätökseen tekijä ja työryhmä luovuttavat esitutkimuksen neuvottelukunnan käyttöön.

Helsingissä 22. huhtikuuta 1991

Antti Rainio

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

0. Selvityksen lähtökohtia
 - 0.1 Julkishallinnon OVT ja tietopalvelu
 - 0.2 Tietohallinnon standardointi ja yhtenäistäminen
1. Tietohallinnon standardit
 - 1.1 Standardien luokittelua
 - 1.2 Standardeihin liittyviä ongelmia
2. Julkishallinnon tietovarannot
 - 2.1 Tietovarantojen ilmiöalueet
 - 2.2 Tietovarantojen luokittelua
 - 2.3 Primaarit ja johdetut tiedot
 - 2.4 Yhteiskunnan perusrekisterit
 - 2.5 Rekisterien yhteiskäyttö
3. Toteutetut tietohakemistot ja hankkeet
 - 3.1 Standarditietokannat
 - 3.2 Normitietokanta
 - 3.3 Rekisterirekisteri
 - 3.4 Paikkatietohakemisto
 - 3.5 LYHDE-hakemisto
 - 3.6 Luokitustietokanta
 - 3.7 Pääkaupunkiseudun tietohakemistonselvitys
 - 3.8 Tutkimuksen rekisterien arkistointihanke
4. Tietohakemiston toteuttamisen tekniikoita
 - 4.1 Tiedonhallintajärjestelmien tietohakemistot
 - 4.2 Relaatiotietokannat ja sovelluskehittimet
 - 4.3 Hypertekstit ja hypermediat
 - 4.4 Asiantuntijajärjestelmien tietotekniikka
 - 4.5 Tietohakemistot tietoverkoissa
5. Ongelmia
 - 5.1 Tiedonkeruun päällekkäisyys
 - 5.2 Tietopalvelut eivät vastaa kysyntää
 - 5.3 Säädökset estävät tietojen luovuttamisen
 - 5.4 Tietovarantojen vähäinen käyttö
 - 5.5 Tietojen yhdistelyn vaikeus
 - 5.6 Tietojen viiveet
6. Hakemiston tavoitteet, sisältö ja asema
 - 6.1 Tavoitteet
 - 6.2 Sisältö
 - 6.3 Asema
7. Hakemiston päätösavaruus
 - 7.1 Käyttäjät
 - 7.2 Sisältö
 - 7.3 Toiminnot
 - 7.4 Tekniikka ja media
 - 7.5 Ylläpito
 - 7.6 Hallinto
 - 7.7 Kustannukset
 - 7.8 Hyödyt
8. Ehdotus hallinnon tietohakemistoksi

Kirjallisuutta

Liitteet

TIIVISTELMÄ

Julkisen hallinnon tietohallintoneuvottelukunnan (JUHTA) tehtävänä on edistää organisaatioiden välistä tiedonsiirtoa (OVT) erityisesti kunnallishallinnon ja valtionhallinnon välillä.

Tehtävänsä toteuttamiseksi neuvottelukunta valmistelelee julkishallinnon OVT-strategiaa. Hallinnon tietohakemisto voidaan nähdä tiedonsiirron ja standardoinnin konkreettisenä välikappaleena.

Tässä esitutkimuksessa on kirjattu organisaatioiden välisen tiedonsiirron lähtökohdat tietopalveluiden kehittämisessä. Tietohallinnon standardeja ja julkishallinnon tietovarantoja on luonnehdittu lähinnä hakemiston ja tietopalvelun näkökulmasta. Selvityksessä on käyty läpi merkittävimmät aiemmat ja käynnissä olevat tietohakemistohankkeet ja selvitykset sekä hakemistojen toteuttamisen nykytekniikka.

Ongelmina on kirjattu tietovarantojen alhainen käyttöaste ja päällekkäinen tiedonkeruu. Ongelmien takana on toisaalta standardien vaikeaselkoisuus ja toisaalta tietojärjestelmien sisänpäinlämpövyys. Tietopalvelut ovat epähomogeenisia eivätkä ne perustu standardeihin - jos niitä on ylipäättäen järjestetty.

Hallinnon tietohakemiston tehtävänä on kuvata hallinnon tietovarannot ja tietopalvelua varten kehitettävä tietosisällön ja esitystavan standardi rajapinta. Tietohakemisto tulee yhtenäistämään käsitteitä ja parantamaan tietojen yhteensopivuutta. Hallinnon tietohakemisto kytkee yhteen eri organisaatioiden tietovarastot ja sovellukset. Se on rekisterien ja muiden tietovarantojen yhteiskäytön ja organisaatioiden välisen tiedonsiirron dokumentointi ja palvelujärjestelmä. Lyhyellä tähtäimellä se edistää tietopalveluiden rajapinnan kehittämistä eri organisaatioissa ja pitkällä tähtäimellä tarjoaa kattavan kuvauksen koko julkishallinnon tietovarannoista ja palveluista.

Selvityksessä esitetään, että valtionhallinnon ja kunnallishallinnon rahoituksella käynnistetään mahdollisimman pian hanke, jossa toteutetaan hakemistojärjestelmä ja käynnistetään kuvausten keruu. Käytännön toteuttamisvastuuta esitetään Tilastokeskukselle. Perustamiskustannukset, noin miljoona markkaa, jakautuvat parille vuodelle; jatkossa ainakin osa kehittämis- ja ylläpitokustannuksista on mahdollista kerätä käyttömaksuina.

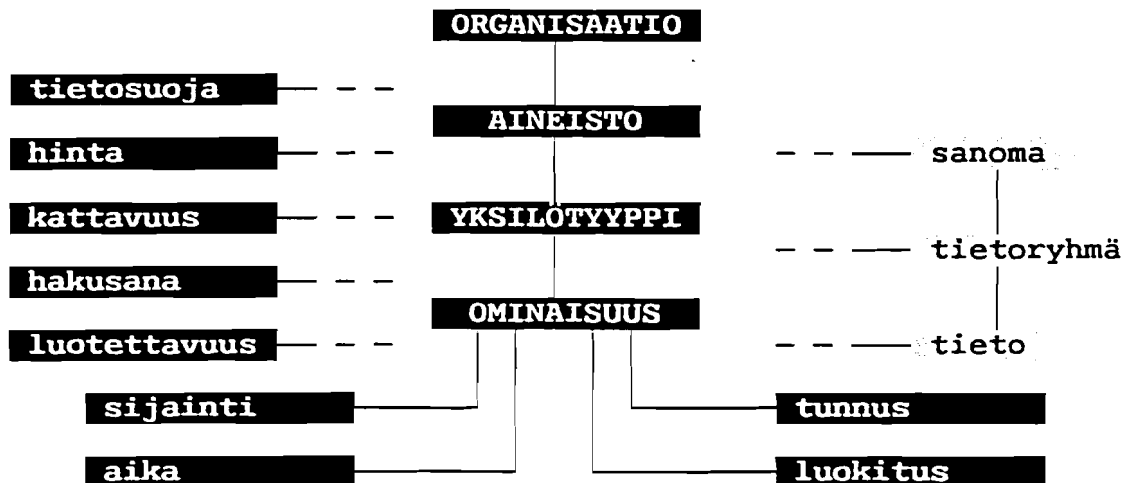
HALLINNON TIETOHAKEMISTO

Antti Rainio

Hallinnon tietohakemisto -esitutkimuksessa on kirjattu organisaatioiden välisen tiedonsiirron lähtökohdat tietopalveluiden kehittämisessä. Tietohallinnon standardeja ja julkishallinnon tietovarantoja on luonnehdittu lähinnä hakemiston ja tietopalvelun näkökulmasta. Selvityksessä on käyty läpi merkittävimmät aiemmat ja käynnissä olevat tietohakemistohankkeet ja selvitykset sekä hakemistojen toteuttamisen nykytekniikka.

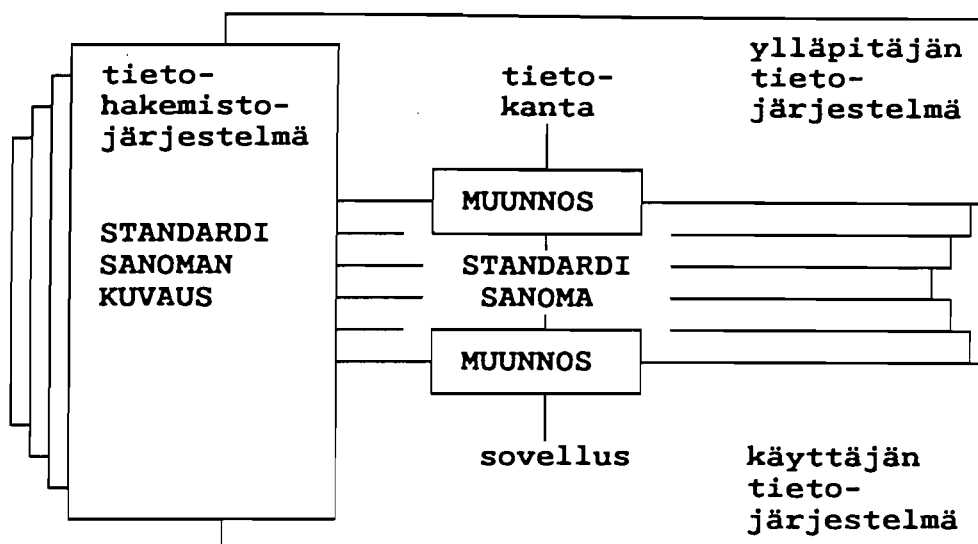
Ongelmina on kirjattu tietovarantojen alhainen käyttöaste ja päällekkäinen tiedonkeruu. Ongelmien takana on toisaalta standardien vaikeaselkoisuus ja toisaalta tietojärjestelmien sisäänpäinlämpövyys. Tietopalvelut ovat epähomogeenisia eivätkä ne perustu standardeihin - jos niitä on ylipäättäen järjestetty.

Hallinnon tietohakemisto voidaan nähdä tiedonsiirron ja standardoinnin konkreettisenä välineenä. Hakemiston tehtävänä on kuvata hallinnon tietovarannot ja tietopalvelua varten kehitettävä tietosisällön ja esitystavan standardi rajapinta. Tietohakemisto tulee yhtenäistämään käsitteitä ja parantamaan tietojen yhteensopivuutta. Hallinnon tietohakemisto kytkee yhteen eri organisaatioiden tietovarastot ja sovellukset. Se on rekisterien ja muiden tietovarantojen yhteiskäytön ja organisaatioiden välisen tiedonsiirron dokumentointi ja palvelujärjestelmä.

Hallinnon tietohakemisto sisältää organisaatioiden eri tietoaineistojen kuvailut. Tietopalvelun ja -siirron rajapinta määritellään standardimuotoisista tiedoista koottavina sanomina. Kuvailuun liittyy luovuttamista ohjaavat säännökset. Oikean tietolähteen löytämistä palvelevat hakusanat ja kehikot sekä tiedon kattavuuden kuvaus. Esittämistapastandardit koskevat mm. tietojen yhdistelemisessä käytettäviä eri ominaisuustietoja (esim. tunnukset, sijainti,...).

Julkishallinnon tietohakemisto on itsenäinen sovellus, joka toteutetaan jossakin olemassa olevassa tietojärjestelmässä tai sitä varten perustetaan oma tietojärjestelmänsä.

Hallinnon tietohakemisto on tietoja ylläpitävien ja käytävien tietojärjestelmien ja sovellusten ulkopuolella. Tietojärjestelmien tarjoamat tiedot kuvataan hakemistossa. Tietojärjestelmästä luovutettavat tiedot tuodaan järjestelmän rajapinnalle muunnoksen kautta ja viedään vastaavasti sovellukselle.

Organisaatioiden välisessä tiedonsiirrossa hakemiston toteuttamisen rinnalla on toteutettava tiedon luovuttamisen ja vastaanottamisen standardia rajapintaa tukeva muunnos.

Hakemisto luo edellytykset yhtenäisen tietopalvelun kehittämiseksi ja sen myötä päällekkäisen tiedonkeruun vähenemiselle sekä tietovarantojen käyttöasteen kohoamiselle. Lyhyellä tähtäimellä hakemisto edistää tietopalveluiden rajapinnan kehittämistä eri organisaatioissa ja pitkällä tähtäimellä tarjoaa kattavan kuvauksen koko julkishallinnon tietovarannoista ja palveluista. Tietojärjestelmien hajautuessa standardien ja yhteiskäyttöisyyden merkitys kasvaa ja kehityksen ohjaaminen edellyttää hajautuvan tietohuollon kattavan hakemiston toteuttamista.

Selvityksessä esitetään, että valtionhallinnon ja kunnallishallinnon rahoituksella käynnistetään mahdollisimman pian hanke, jossa toteutetaan hakemistojärjestelmä ja käynnistetään kuvausten keruu. Käytännön toteuttamisvastuuta esitetään Tilastokeskukselle. Perustamiskustannukset, noin miljoona markkaa, jakautuvat parille vuodelle; jatkossa ainakin osa kehittämis- ja ylläpitokustannuksista on mahdollista kerätä käyttömaksuina.